

Turkish Studies

Educational Sciences

Volume 13/27, Fall 2018, p. 107-122

DOI: 10.7827/TurkishStudies.14444

ISSN: 1308-2140

Skopje/MACEDONIA-Ankara/TURKEY

INTERNATIONAL
BALKAN
UNIVERSITY

EXCELLENCE FOR THE FUTURE
IBU.EDU.MK

Research Article / Araştırma Makalesi

Article Info/Makale Bilgisi

✍ Received/Geliş: Kasım 2018

✓ Accepted/Kabul: Aralık 2018

✍ Referees/Hakemler: Doç. Dr. Şerife IŞIK - Dr. Öğr. Üyesi Kemal BAYTEMİR - Dr. Mehmet Berkay ÖZÜNLÜ

This article was checked by iThenticate.

PSİKOLOJİK DANIŞMA YARDIMI VERMEYE YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ'NİN GELİŞTİRİLMESİ*

Abdullah Mücahit ASLAN* - Fatma İNCEMAN KARA**

Mustafa KAYIR*** - Adnan KAN****

ÖZET

Bu çalışmanın amacı psikolojik yardım veren meslek elemanlarının psikolojik danışma yardımı vermeye yönelik tutumlarını belirleyebilecek bir ölçme aracı geliştirmektir. Araştırmacılar tarafından oluşturulan ölçek formu 470 kişiye uygulanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu yedi farklı üniversitede eğitim gören Psikolojik Danışma ve Rehberlik Bölümü (PDR) 4. sınıf lisans öğrencileri (n=366) ile Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda çalışan psikolojik danışmanlar (n=104) oluşturmaktadır. Çalışma grubunun belirlenmesinde dikkate alınan kriterler PDR lisans öğrencileri için Bireysel Psikolojik Danışma Uygulaması dersini almış olmak ve psikolojik danışmanlar için ise PDR lisans programından mezun olmaktır. Katılımcılardan elde edilen veriler üzerinde geçerlik ve güvenilirliğe kanıt oluşturacak bir dizi analiz yapılmıştır. Yapı geçerliğini incelemek için farklı gruplar üzerinde Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yapılmıştır. Birinci grup (n₁=250) üzerinde AFA, ikinci grup (n₂=220)

* Bu çalışmanın bir kısmı 25- 27 Ekim 2018 tarihleri arasında Samsun' da düzenlenen 20. Uluslararası Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuş ve bildiri özetleri kitapçığında yer almaktadır.

* Arş. Gör., Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık ABD, E-posta: abdullahmucahit71@hotmail.com

** Arş. Gör., Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık ABD, E-posta: ftm.inceman@gmail.com

*** Arş. Gör., Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık ABD, E-posta: mkayir38@gmail.com

**** Prof. Dr., Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık ABD, E-posta: adnankan1@yahoo.com

üzerinde ise DFA yapılmıştır. AFA sonucunda ölçeğin 24 madde ve 3 alt boyuttan oluştuğu belirlenmiştir. Bu boyutlar, maddelerin içeriğine bağlı olarak araştırmacılar tarafından olumlu eğilim, olumsuz eğilim ve davranışsal eğilim olarak adlandırılmıştır. DFA sonucunda 3 faktörlü yapı doğrulanmıştır. Bu üç faktörlü yapı toplam varyansın %59.13'ünü açıklamaktadır. Cronbach alfa katsayısı ölçeğin tümü için .94 iken alt boyutlar için .84 ile .93 değerleri arasında belirlenmiştir. Bu bulgular, ölçeğin psikolojik danışma yardımı vermeye yönelik tutumları ölçmek için geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik Danışma Yardımı Verme, Psikolojik Yardım, Tutum

DEVELOPMENT OF ATTITUDE SCALE TOWARDS GIVING PSYCHOLOGICAL COUNSELING HELPING

ABSTRACT

The aim of this study is to develop a measurement tool that can determine the attitudes of Professional staff giving psychological helping towards giving psychological counseling helping. The scale form created by the researchers was applied to 470 participants. The participants of the study are 4th grade undergraduate students (n=366) from the Departments of Psychological Counseling and Guidance (PCG) at seven universities and psychological counselors (n=104) working in the schools of the Ministry of National Education. The criteria considered in the selection are to have taken "Individual Psychological Counseling Applications" course for PCG undergraduate students and to be graduated from PCG undergraduate program for psychological counselors. Several analyses were conducted on the data from participants for validity and reliability. Exploratory Factor Analysis (EFA) and Confirmatory Factor Analysis (CFA) were performed on separate groups to examine the construct validity. EFA was conducted on the data from the first group (n₁=250) and CFA was conducted on the data from the second group (n₂=220). According to EFA results, It was determined that the scale consists of 24 items and three sub-dimensions. These sub-dimensions were labelled by the researchers as positive tendency, negative tendency and behavioral tendency based on the content of the items. CFA was also performed for the validity of the scale. The three-factor structure was verified by CFA results. This structure explains 59.13% of the total variance. The Cronbach's alpha coefficient for the total scale was found as .94, whereas the factors of the scale ranged between .84 and .93. The findings of the study revealed that the scale was a valid and reliable instrument for measuring attitudes towards giving psychological counseling helping.

STRUCTURED ABSTRACT

Introduction

Attitude is defined as a tendency, attributed to an individual and regulating opinion, feeling, and behaviors maintained regarding any

psychological construct (Kağıtçıbaşı, 2010). Attitude, a way of positive and negative valuation about diverse objects, provides the information of what an individual generally feels about something (Robbins, 1994). If attitude is positive, an individual demonstrates positive feelings, opinions, evaluations, and intentions about a specific object. If not so, negative feelings and tendency are observed. Whether an individual approaches to an attitude object or distances from it is closely associated with which positive or negative feelings she/he tended to (Tavşancıl, 2006). Knowledge about one's attitude toward a stimuli makes some estimations about his/her behaviors possible. This issue has a major importance for professionals giving psychological support. According to Tan (2000), psychological counseling is one of the professions aiming to solve problems observed in interpersonal relationships.

Psychological counseling is a face-to-face help activity providing an individual to sustain his/her development and adaptation through the support for decision-making and problem solving (Kepçeoğlu, 2010). In this relationship, the one giving help service is called psychological counselor while the one getting help service is called client (Gibson and Mitchell, 1995). The positive attitude of psychological counselor toward giving counseling help is considered as important in terms of providing therapeutic alliance, effectively intervening client's problems, and effectively organizing information in sessions. However, there is no available instrument in the literature to measure attitudes of psychological counselors toward offering psychological help. For this reason, this study aimed to develop a measurement instrument used to determine the attitudes of professionals offering psychological help toward giving psychological counseling help.

Method

Study Group

The participants of the study are 4th grade undergraduate students (f=%77,9; n=366) from the Departments of Psychological Counseling and Guidance (PCG) of seven universities and psychological counselors (f=%22,1; n=104) working in schools of the Ministry of National Education. The criteria considered in the selection are to have taken "Individual Psychological Counseling Applications" course for PCG undergraduate students and to be graduated from PCG undergraduate program for psychological counselors.

The Scale Development Process

Firstly, a pool including 58 items was created. Afterwards, these items were presented to five specialists from PCG and two specialists from Turkish Education department for expert opinion. Finally, a scale form with 42 items was obtained. A 5-point Likert-type scale was used to determine the participation levels on the items.

Data Analysis

Several analyses were conducted on the data from 470 participants for validity and reliability. Exploratory Factor Analysis (EFA) and Confirmatory Factor Analysis (CFA) were performed on different groups to examine the construct validity. EFA was conducted on the data from the first group (n₁=250) and CFA was conducted on the data from the second group (n₂=220). For the reliability of the scale, the Cronbach

Alpha reliability coefficient was calculated for all scales and sub-dimensions.

Findings

Exploratory Factor Analysis Results

It is suggested to compute the Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) coefficient as an alternative way of examining the sufficiency of sample size to conduct factor analysis (Field, 2009). In this study, KMO coefficient was calculated to test whether the data were suitable for factor analysis and Barlett Sphericity test was used to determine if the data have multivariate normal distribution. The results showed that the KMO value was .94 and Barlett Sphericity test value, χ^2 , was 368.613 ($p < .01$). A KMO value greater than .90 indicates an excellent fit (Kaiser, 1974). The results of these analyses revealed that the obtained data are appropriate to conduct factor analysis.

There are several rotation techniques used to facilitate the interpretation of factors. Promax, one of these techniques, enables the identification of which factors the variables are related with although factors show correlation (Tabachnick and Fidell, 2007). In this study, principal component analysis was conducted by using promax rotation technique to reveal the factorial structure of the scale with the assumption that the factors are interrelated. During the analysis process, the items having insufficient factor loadings and having loadings for multiple factors were separately excluded from the scale and the analysis was conducted again.

According to the results of the analysis, the scale has a three-factor structure including 24 items. These factors were labelled as “positive tendency”, “negative tendency”, and “behavioral tendency” based on the relevant literature. This three-factor structure explains 59.13% of the total variance. It is recommended for exploratory factor analysis that total variance explained by factors is required to be 50% or greater (Erkuş, 2012). Additionally, it is expected that the common factor variance, providing information about how much of the variance is explained by each item, is required to be greater than .03 (Pallant, 2016). It was observed that common factor variances of the items range from .38 to .76. Thus, it can be concluded that each item in the scale and the three-factor structure sufficiently explains the variance. Additionally, factor loadings of the items range from .43 to .88. The values obtained for factor loadings are suggested to be greater than at least .40 (DeVellis, 2003, Field, 2009). Based on this suggestion, it is concluded that factor loadings of all items in the three-factor structure of this scale are adequate. Furthermore, the correlation coefficients between the factors were examined to determine the relationships between the three factors in the scale. It was observed that the correlation coefficients between the factors in the scale ranged from .43 to .62.

Confirmatory Factor Analysis Results

Diverse indices of goodness of fit are used to reveal the model fit in CFA. In the current study, the following fit indices were investigated: CMIN/DF (Chi-Square/Df), SRMR (Standardized Root Mean Square Residual), NFI (Normed Fit Index), NNFI (Non-Normed Fit Index), IFI (Incremental Fit Index), CFI (Comparative Fit Index), and RMSEA (Root

Mean Square Error of Approximation). The analysis results revealed: Cmin/Df=2.63; SRMR=.066; NFI=.94; NNFI=.95; IFI=.96; CFI=.96; RMSEA=.087. Considering the threshold values about the model and data fit, it was observed that the model has an approximate perfect fit with the data.

Reliability Results

Internal consistency analysis was conducted to determine the reliability of the scale. Internal consistency coefficients of the factors range from .84 to .93. This coefficient was obtained as .94 for the total scale. It is recommended that reliability coefficient of a scale is required to be at least .70 or above so as to assume that a scale is reliable (DeVellis, 2003; Kline, 2011). Therefore, it was concluded that the calculated internal consistency coefficients were adequate.

Discussion and Conclusion

The results showed the scale has 24 items and three sub-dimensions. The sub-dimensions were labeled as positive tendency, negative tendency, and behavioral tendency. Moreover, the scale accurately measures the attitude, claimed to be measured, that is, it is valid and it is reliable at an acceptable level. It is concluded that it discriminates between individuals who have the attitude it claims to measure and the ones who do not. This scale might be used to identify attitudes of professionals giving psychological help towards giving psychological counseling help in future studies. This scale can be used by employers for the selection of staff who will give psychological counseling help.

Keywords: Offering Psychological Counseling Help, Psychological Help, Attitude, Scale Development

1.Giriş

İnsanlar her gün çeşitli yaşam olaylarıyla karşılaşmaktadır. Bu olaylara yönelik algılar, yaklaşımlar, bireyden bireye farklılaşmaktadır. Bireylerin tercihleri ve bu farklılığın anlaşılmasında bireyi tanıma tekniklerinin önemli bir yeri vardır. İlgilenilen, araştırma konusu yapılan konu her ne ise onunla ilgili bilgi edinilmeye çalışılır. Bu değişken doğrudan gözlenemeyen psikolojik bir yapıyı içeriyorsa, yapılması gereken nesnel ölçme araçlarına başvurmalıdır. Anketler, tutum ölçekleri, yetenek testleri vb. ölçme araçları, bireylerin psikolojik özellikleri hakkında kişisel görüş ve düşüncelerden uzak bilgi edinme kaynakları arasında yer almaktadır (Kepçeoğlu, 2010; Özgüven, 2002).

Tutum, bireye atfedilen ve herhangi bir psikolojik yapıya ilişkin sürdürülen düşünce, duygu ve davranışları düzenleyen bir eğilim olarak ifade edilmektedir (Kağıtçıbaşı, 2010). Bilişsel, duyuşsal ve davranışsal boyutlarıyla insan davranışlarının en önemli yordayıcısı olarak kabul edilmektedir (Anderson, 1988). Çeşitli nesnelere yönelik olumlu ve olumsuz değerlendirme biçimi olan tutum, bireyin bir şey hakkında genel olarak ne hissettiği bilgisini verir (Robbins, 1994). Tutumlar olumlu ise, birey o nesneye yönelik olumlu duygu ve düşünceler, değerlendirmeler ve yönelimlerde bulunurken, tersi durumda olumsuz duygu ve eğilimler görülmektedir. Kişinin tutum nesnesine yaklaşması veya uzaklaşması olumlu ve olumsuz duyguların hangisine yönelmiş olduğuyla yakından ilişkilidir (Tavşancıl, 2006). Bir bireyin herhangi bir uyarana karşı tutumunu bilmek, davranışı hakkında bazı kestirimlerde bulunmayı olanaklı kılmaktadır. Çalışanların içinde buldukları profesyonel yardım hizmetleriyle uyum içerisinde olmaları ve o mesleğe özgü yükümlülükleri nitelikli bir şekilde yerine getirebilmeleri beklenmektedir. Etkili bir şekilde yardım hizmeti verebilmenin unsurlarından biri de bu

hizmetlere yönelik olumlu tutum geliştirmektedir. Tan'a (2000) göre kişilerarası ilişkilerde ortaya çıkan problemleri çözmek için faaliyet gösteren yardım mesleklerinin başında psikolojik danışmanlık gelmektedir.

Psikolojik danışma, bireyin karar verme ve problemleri çözmesine yardımcı olarak, gelişim ve uyumunu devam ettirebilmesini sağlayan yüz yüze yapılan yardım faaliyetidir (Kepçeoğlu, 2010). Psikolojik danışma bireyin gelişimi, uyumu ve sorunlarının giderilmesini merkeze alan birebir yürütülen yardım ilişkisidir. Bu ilişkide yardım hizmeti veren kişi danışman, yardım hizmetini alan kişi ise danışan olarak ifade edilir (Gibson ve Mitchell, 1995). Psikolojik danışma sürecinde psikolojik danışman etkili terapötik bir güçtür. Beklenen terapötik ilişkinin kurulması, davranışsal amaçların gerçekleşmesi için kritik öneme sahiptir (Voltan-Acar, 2015). Bu nedenle psikolojik danışmanın etkili olabilmesi ve danışanla güçlü bir ilişki kurabilmesi için psikolojik danışma yardımı vermeye ilişkin tutumunun olumlu olması gerektiği düşünülmektedir. Yardım hizmetinin yürütüldüğü yerler arasında, bireylerin yaşamlarının önemli bir bölümünü geçirdikleri okullar gelmektedir.

Okullar öğrencilerin psikolojik ihtiyaçlarının fark edildiği yerlerin başında gelmektedir (Froeschle ve Moyer, 2004). Öğrencilere yönelik yürütülen psikolojik danışma yardımı sürecinde onların psikolojik ihtiyaçlarının görmezden gelinmesi ya da beklenen nitelikte psikolojik danışma yapılamaması sorun oluşturmaktadır. İleriki dönemlerde öğrenciler, çeşitli akademik ya da sosyal problemlerle karşılaşmaktadırlar. Psikolojik danışmanın kendini oturma katabilmesi, psikolojik danışma sürecinde etkili müdahalede bulunma, oturuma getirilen bilgileri etkili bir şekilde organize edebilmesi için olumlu tutumun önemli olduğu düşünülmektedir.

Tüm bu bilgiler ışığında çalışanların psikolojik danışma yardımı vermeye yönelik tutumlarının bilinmesiyle danışma yardımı vermeye ilişkin beklentileri önceden kestirilebilecektir. Psikolojik danışmanların, psikolojik danışma yardımı vermeye yönelik tutumlarının olumlu olması hem danışana vereceği yardımın niteliğini hem de danışmanın alacağı doyumunu etkileyeceği düşünülmektedir. Öyle ki Robbins'e (1994) göre iş doyumunu yüksek olan kişinin yürüttüğü faaliyete yönelik tutumu da olumlu olmaktadır. Yani tutumun olumlu olması işe doyumun önemli göstergelerinden biridir.

Yapılan literatür taramasında yurt dışında ve yurt içinde geliştirilen ölçeklerin sadece psikolojik danışma yardımı alanlara yönelik olduğu görülmektedir. Özbay, Yazıcı, Palancı ve Koç (1999) tarafından geliştirilen "Yardım Arama Tutum Ölçeği"; Türküm (1997) tarafından uyarlanan "Psikolojik Yardım Almaya İlişkin Tutum Ölçeği", Topkaya (2011) tarafından uyarlanan "Psikolojik Yardım Alma Nedeniyle Sosyal Damgalanma Ölçeği" bunlardan birkaçıdır. Psikolojik danışma yardımı veren kişilerin tutumlarını ölçmeye yönelik ise herhangi bir ölçme aracı bulunmamaktadır. Terapötik ilişkinin önemi göz önüne alındığında (Voltan-Acar, 2015) psikolojik danışma yardımı veren kişilerin tutumlarını belirlemenin danışma sürecinde önemli bir faktör olduğu düşünülmüştür. Geliştirilen ölçme aracının alanda bu eksikliği gidereceği söylenebilir.

Tutum, iş verimi ve işe bağlılığın önemli göstergelerinden biri olduğu için iş doyumunu üzerinde de etkili olduğu bir gerçektir (Greenberg ve Baron, 2003). Ayrıca işe yönelik tutumun, tükenmişlikle ve iş stresi ile ilgili olduğunu gösteren araştırmalar da bulunmaktadır (Uğurlu ve Usta, 2016; Hudek-Knezevic, Kalebic- Maglika ve Krapic, 2011; Ford, 2008). Bu anlamda ruh sağlığı hizmeti verenlerin tutumlarını bilmek, onların işe doyumları, tükenmişlik düzeyleri ve iş stresleri hakkında bazı bilgiler sağlayacaktır. İleride yapılacak çalışmalarla psikolojik danışma yardımı vermeye yönelik tutumlarla ilişkili değişkenlerin neler olduğu daha iyi anlaşılacaktır. Bu açıdan geliştirilen ölçme aracının yeni çalışmalara yön vereceği söylenebilir.

Dolayısıyla psikolojik danışma yardımı vermeye yönelik tutumların belirlenebilmesi için bir ölçme aracına ihtiyaç olduğu düşünülmektedir. Bu anlamda çalışmanın amacı psikolojik yardım veren meslek elemanlarının psikolojik danışma yardımı vermeye yönelik tutumlarını belirleyebilecek bir ölçme aracı geliştirmektir.

2.Yöntem

Araştırma, bir ölçek geliştirme çalışmasıdır. Araştırmanın bu bölümünde çalışma grubu, ölçek geliştirme süreci, verilerin toplanması ve verilerin analizi başlıklarına yer verilmiştir.

2.1.Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu yedi farklı üniversitede (Gazi Üniversitesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Cumhuriyet Üniversitesi, Aksaray Üniversitesi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Amasya Üniversitesi, Bayburt Üniversitesi) eğitim gören PDR 4. sınıf lisans öğrencileri (f=%77,9; n=366) ile Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda psikolojik danışma yardımı veren psikolojik danışmanlar (f=%22,1; n=104) oluşturmuştur. Ayrıca cinsiyete göre dağılıma bakıldığında ise çalışma grubunun %67,9'unu (n=319) kadınlar, %32,1'ini (n=151) erkekler oluşturmuştur. Çalışma grubunun belirlenmesinde PDR lisans öğrencileri için Bireysel Psikolojik Danışma Uygulaması dersini almış olması; psikolojik danışmanlar için ise PDR lisans programından mezun olma ölçütleri dikkate alınmıştır.

2.2.Ölçek Geliştirme Süreci

Ölçek geliştirme sürecinin başında yurtiçi ve yurtdışı literatür incelenerek tutum ve tutumun boyutlarına ilişkin davranışsal göstergelere ulaşılmıştır. Bunlardan Robbins (1994), Kağıtçıbaşı (2010) ve Tavşancıl (2006) tarafından ifade edilen tanım, boyut ve göstergeler temel alınmıştır. Bunlara ilişkin bilgiler Tablo 1'de sunulmuştur. Sonrasında bu boyut ve göstergelere uygun olarak tutum nesnesi olan psikolojik danışma yardımı vermeye yönelik maddeler yazılmıştır.

Tablo 1. Tutum Boyutları, Tanım Ölçütleri, Davranışsal Göstergeler ve Bu Göstergelere İlişkin Yazılmış Olan Ölçek Maddeleri

Boyut	Kaynak	Tanım Ölçütleri ve Göstergeler	Göstergeye İlişkin Maddeler
Bilişsel	1.Kağıtçıbaşı, 2010 2.Tavşancıl, 2006 3.Robbins, 1994	<ul style="list-style-type: none"> Tutum nesnesinin önemine inanma, Tutum nesnesine ilişkin olumlu ve olumsuz düşünceler. 	M3,M8,M12,M14,M19,M26,M27,M28,M29,M34, M36,M39,M42
Duyuşsal	1. Robbins, 1994 2.Tavşancıl, 2006	<ul style="list-style-type: none"> Tutum nesnesini sevme, Tutum nesnesine yönelik olumlu ve olumsuz duygular, 	M1,M6,M7,M13,M15,M16,M17,M18, M20, M21, M23,M24,M30,M33,M37,M40
Davranışsal	1.Robbins, 1994 2.Kağıtçıbaşı, 2010	<ul style="list-style-type: none"> Tutum nesnesiyle ilgili faaliyetlerde bulunma, Tutum nesnesine ilişkin gelişmeleri takip etme. 	M2,M4,M5,M9,M10,M11,M22, M25,M31,M32, M35,M38,M41

Tutumla ilişkin her bir boyuta yönelik yazılan maddelerle toplamda 58 maddelik bir havuz oluşturulmuştur. Daha sonra bu maddeler Psikolojik Danışma ve Rehberlik alanından beş; Türkçe Eğitimi alanından ise iki uzmana, uzman görüşü alınmak üzere sunulmuştur. Uzmanlardan maddeleri "Psikolojik Danışma Yardımı Vermeye Yönelik Tutumu" ölçekbilme, ifadelerin anlaşılabilirliği, dile uygunluk açısından değerlendirmeleri istenmiştir. Alınan uzman görüşleri doğrultusunda 16 madde ölçekten çıkarılmış ve bazı maddeler üzerinde düzenlemeler yapılarak PDR 4. sınıf lisans öğrencileri ve okul psikolojik danışmanlarından oluşan 40 kişilik grup üzerinde pilot uygulama gerçekleştirilmiştir.

Son durumda ise 42 maddeden oluşan ölçek formu elde edilmiştir. Ölçekteki maddelere ilişkin tepki kategorilerinin belirlenmesinde ise Likert tipi beşli derece–lendirme ölçeği kullanılmıştır (1:Kesinlikle Katılmıyorum-5:Kesinlikle Katılıyorum).

2.3.Verilerin Toplanması

Araştırma verilerinin toplanması sürecinde iki yol izlenmiştir. Bunların ilkinde ölçek formu araştırmacılar ve diğer üniversitedeki öğretim elemanlarının desteğiyle ile yüz yüze uygulanmış ve verilerin yaklaşık üçte ikisi bu yolla elde edilmiştir. İkinci olarak ise ölçeğin online formu oluşturularak bu formun bağlantı adresinin e-posta ile gönderilmesiyle yaklaşık verilerin üçte birlik kısmı elde edilmiştir. Bu sürecin sonunda toplam 470 katılımcıya ulaşılmıştır.

2.4.Verilerin Analizi

Uygulama sonrası 470 katılımcıdan elde edilen veriler üzerinde geçerlik ve güvenilirliğe kanıt oluşturacak bir dizi analiz yapılmıştır. Analizlerden ilki ölçeğin yapı geçerliliğine kanıt sağlamak amaçlı yapılan faktör analizidir. Faktör analizlerini gerçekleştirmede, Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulamalı Faktör Analizinin (DFA) yapılması için toplam örneklem sayısı rastgele ikiye bölünmüştür. Bunlardan birinci grup (n_1) 250 katılımcıdan, ikinci grup (n_2) ise 220 katılımcıdan oluşmaktadır. Birinci grup üzerinde AFA, ikinci grup üzerinde ise DFA yapılmıştır. Ancak öncelikle verilerin faktör analizine uygunluğunun değerlendirilmesinde Kaiser-Meyer Ol–kin [KMO] katsayısı ve Barlett Sphericity Testi kullanılmıştır ve AFA için promax döndürme işlemi yapılmıştır. Veri-model uyumunu incelemek üzere ise DFA yapılmıştır.

Ölçeğin güvenilirliğine kanıt sağlamak amacıyla toplam ve alt boyutlar için Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı; madde geçerliliğine kanıt sağlamak amacıyla ise madde test toplam korelasyonları (Anastasi, 1988) hesaplanmıştır. Ayrıca maddelerin üretilme amacına hizmet edip etmeme derecesini belirlemek için alt–üst %27’lik grup (Kelly, 1939) ortalamaları karşılaştırılmıştır. Psikolojik Danışma Yardımı Vermeye Yönelik Tutum Ölçeği’nin geçerlik ve güvenilirlik analizleri için SPSS 21.0 ile LISREL 8.80 paket programları kullanılmıştır.

3. Bulgular ve Tartışma

Bu bölümde, Psikolojik Danışma Yardımı Vermeye Yönelik Tutum Ölçeği'nin geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarından elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

3.1.Geçerliğe İlişkin Bulgular

3.1.1.Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA)

Alanyazında faktör analizi için gerekli örneklem büyüklüğüne ilişkin farklı görüşler olduğu görülmektedir. Comrey ve Lee (1992) faktör analizi için 200 katılımcılı bir örneklemin orta, 300 katılımcılı bir örneklemin iyi olduğunu ifade etmektedir. Kass ve Tinsley (1979) ise örneklem büyüklüğünün ölçekte yer alan madde sayısının 5 ila 10 katı kadar olmasını yeterli bulmaktadır. Bu çalışmada, 42 maddeden oluşan deneme formu 250 kişiye uygulanmıştır. Bu sayının, önerilen örneklem büyüklüğünü yeterli ölçüde karşıladığı söylenebilir.

Faktör analizi yapılmadan önce verilerin faktör analizine uygun olup olmadığını test etmek için KMO katsayısı hesaplanmış ve verilerin çok değişkenli normal dağılımdan gelip gelmediğini belirlemek üzere Barlett Sphericity testi yapılmıştır. Barlett Sphericity testi sonucunda elde edilen ki kare değerinin anlamlı çıkması gerektiği ifade edilmektedir (Field, 2009). Bu çalışmanın verilerine ilişkin KMO değeri .94 ve Barlett Sphericity testi χ^2 değeri 6368.61 ($p < .01$) olarak belirlenmiştir. KMO değerinin .90’ın üzerinde olması mükemmel uyumu göstermektedir (Kaiser, 1974). İncelemeler sonucunda deneme formundan elde verilerin, faktör analizine uygun olduğu görülmektedir.

Faktörlerin yorumlanmasını kolaylaştırmak için kullanılan çeşitli döndürme teknikleri olduğu görülmektedir. Bu tekniklerden biri olan promax, faktörler korelasyon gösterse de değişkenlerin hangi faktörle ilişkili olduğunu netleştirmeyi sağlar (Tabachnick ve Fidell, 2007). Bu çalışmada faktörlerin ilişkili olabileceği düşünüldüğünden ölçeğin faktör yapısını belirlemek üzere promax döndürme tekniği kullanılarak temel bileşenler analizi uygulanmıştır.

AFA'da faktör sayısı belirlenirken, madde öz değerinin en az 1 olmasına (Tabachnick ve Fidell, 2007) ve madde faktör yük değerlerinin en az .40 olmasına dikkat edilmiştir (DeVellis, 2003, Field, 2009). Analiz sürecinde maddeler serbest bırakılarak, yeterli faktör yüküne sahip olmayan ve birden çok faktöre yük veren maddeler tek tek ölçekten çıkarılmış ve analiz tekrarlanmıştır.

AFA sonucunda madde öz değeri 1'den büyük üç faktörden oluşan bir yapı elde edilmiştir. Tablo 2'de maddelerin faktörlere dağılımı, madde faktör yükleri ve açıklanan varyanslar verilmiştir.

Tablo 2. Ölçeğin Faktör Yapısı, Madde Faktör Yükleri ve Açıklanan Varyanslar

	Faktör			Ortak Faktör Varyansı
	1	2	3	
Olumlu Eğilim	M8	.86		.59
	M10	.60		.57
	M11	.50		.46
	M12	.88		.61
	M13	.72		.66
	M18	.64		.52
	M21	.71		.73
	M22	.51		.38
	M24	.88		.66
	M26	.68		.76
	M35	.43		.45
	M42	.68		.62
Olumsuz Eğilim	M1		.61	.42
	M27		.81	.60
	M28		.86	.76
	M34		.73	.72
	M36		.56	.47
	M39		.61	.52
Davranışsal Eğilim	M2		.68	.62
	M4		.69	.61
	M25		.67	.58
	M31		.74	.72
	M32		.62	.54
	M41		.84	.54
Özdeğer	10.93	1.86	1.39	
Açıklanan Varyans (%)	45.56	7.76	5.80	
Toplam Varyans (%)	59.13			

Tablo 2'de görüldüğü üzere 24 maddeden oluşan ölçek üç faktörlü bir yapı göstermektedir. Bu faktörler madde içerikleri dikkate alınarak, “olumlu eğilim”, “olumsuz eğilim” ve “davranışsal eğilim” olarak adlandırılmıştır. Olumlu eğilim boyutu, 12 maddeden oluşmaktadır ve toplam varyansın %45.56'ini açıklamaktadır. Olumsuz eğilim boyutu, 6 maddeden oluşmaktadır ve toplam varyansın %7.76'sini açıklamaktadır. Davranışsal eğilim boyutu ise, 6 maddeden oluşmaktadır ve toplam varyansın %5.80'sini açıklamaktadır. Bu üç faktörlü yapı toplam varyansın %59.13'ünü açıklamaktadır.

Ayrıca maddelerin ortak faktör varyanslarının .38 ve .76 değerleri arasında değiştiği görülmektedir. Açımlayıcı faktör analizinde faktörlerin açıkladığı toplam varyansın %50 ve daha fazla olması gerektiği ifade edilmektedir (Erkuş, 2012). Ek olarak, her bir maddenin varyansın ne kadarını açıkladığı bilgisini veren ortak faktör varyansının .03'ten büyük olması beklenmektedir (Pallant, 2016). Bu noktada, her bir maddenin ve üç faktörlü yapının yeterli varyans açıklama oranına sahip olduğu söylenebilir.

Ölçek maddelerinin faktör yüklerinin .43 ve .88 değerleri arasında değiştiği görülmektedir. Bu durumda Psikolojik Danışma Yardımı Vermeye Yönelik Tutum Ölçeği'nin üç faktörlü yapısında yer alan maddelerin tamamının madde faktör yüklerinin yeterli olduğu söylenebilir.

Ölçekte yer alan üç faktör arasındaki ilişkileri belirlemek amacıyla faktörler arasındaki korelasyon katsayıları incelenmiştir. Ölçeğin alt boyutları arasındaki ilişkiyi gösteren korelasyon katsayıları Tablo 3'de sunulmuştur.

Tablo 3. Faktörler Arasındaki Korelasyon Katsayıları

Alt Boyut	Olumlu Eğilim	Olumsuz Eğilim	Davranışsal Eğilim
Olumlu eğilim	1	.58*	.62*
Olumsuz eğilim		1	.43*
Davranışsal eğilim			1

*p<0.01

Tablo 3'te görüldüğü üzere, ölçeğin alt boyutları arasındaki korelasyon katsayıları .43 ve .62 (p<0.01) değerleri arasında değişmektedir.

3.1.2. Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)

Açımlayıcı faktör analizi sonucunda, 24 madde ve üç faktörden oluşan ölçeğin yapı geçerliğini incelemek için DFA yapılmıştır. Modelin DFA'da uyumlu olup olmadığını değerlendirmek amacıyla çeşitli uyum iyiliği indeksleri kullanılmaktadır. Araştırma kapsamında CMIN/DF (Chi-Square/Df), SRMR (Standardized Root Mean Square Residual), NFI (Normed Fit Index), NNFI (Non-Normed Fit Index), IFI (Incremental Fit Index), CFI (Comparative Fit Index) ve RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation) uyum indeksleri incelenmiştir. Analiz sonucunda elde edilen uyum indeksleri Tablo 4'de verilmiştir.

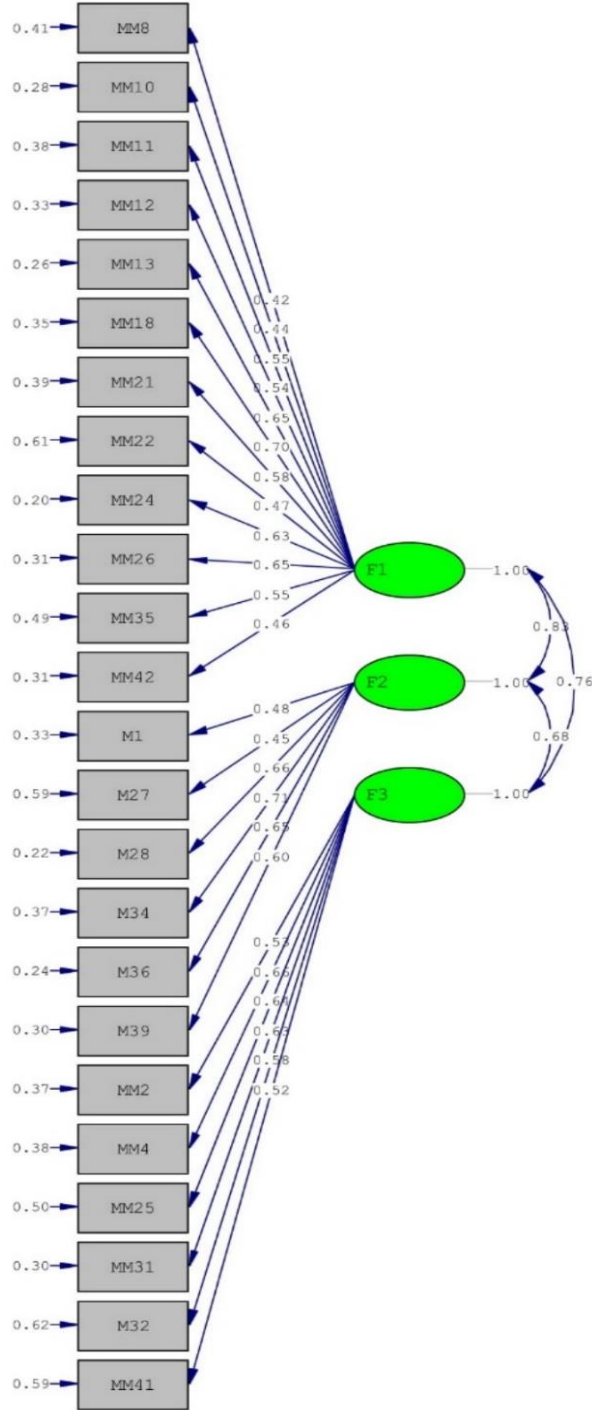
Tablo 4. DFA Sonucunda Elde Edilen Uyum İyiliği İndeksleri ve Referanslar

Uyum İyiliği İndeksleri	Elde Edilen Değerler	Kriterler
¹ CMIN/DF	2.63	$x \leq 3$
² SRMR	.066	$x \leq .08$
^{3,4} NFI	.94	$x \leq .95$
^{2,3} NNFI	.95	$x \leq .95$
² IFI	.96	$x \leq .95$
^{2,3,4} CFI	.96	$x \leq .95$
RMSEA	.087	$.08 \leq x < .10$

¹(Kline, 2011), ²(Hu ve Bentler, 1999), ³(Hooper, Caughlan ve Mullen, 2008), ⁴(Thompson, 2004), ⁵(MacCallum, Browne ve Sugawara, 1996)

Tablo 4 incelendiğinde genel anlamda uyum indekslerinin yeterli düzeyde olduğu görülmektedir. Ancak RMSEA değeri .087 bulunmuştur. Hu ve Bentler (1999) bu değer .08'in altında olması gerektiğini ifade etmektedir. Fakat diğer uyum indekslerinin yeterli düzeyde olması ve RMSEA değerinin .08 ve .10 değerleri arasında olmasının kabul edilebilir uyuma işaret ettiğini ifade eden kaynaklar (MacCallum, Browne ve Sugawara, 1996) dikkate alındığında bu değer kabul edilebilir olduğu söylenebilir. Model ve veri uyumuna ilişkin değerler dikkate alındığında, modelin veriyle iyi uyum verdiği görülmektedir. Ayrıca her bir maddeye ilişkin parametre değerlerinin anlamlılığını belirlemek üzere incelenen t değerlerinin 7.65 ile 14.56 (p<0.01) arasında değiştiği bulunmuştur. Elde

edilen veriler incelendiğinde, ölçeği oluşturan maddelerin psikolojik danışma yardımı vermeye yönelik tutum örtük değişkenini ölçebildiği söylenebilir.

Şekil 1. Doğrulayıcı Faktör Analizi Path Diyagramı

*F1: Olumlu Eğilim, F2: Olumsuz Eğilim, F3: Davranışsal Eğilim

3.2. Güvenirliğe ve Madde Analizine İlişkin Bulgular

Ölçeğin güvenilirliğini belirlemek için iç tutarlılık analizi yapılmıştır. İç tutarlılık (cronbach alfa) katsayısı ölçeğin tamamı ve alt boyutları için hesaplanmıştır. Ayrıca ölçek maddelerinin her birinin ölçülmek istenen özelliği ölçüp ölçmediğini belirlemek amacıyla madde test toplam korelasyonları incelenmiştir. İç tutarlılık katsayısı ve madde test toplam korelasyon değerleri Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Madde Test Toplam Korelasyonları ve İç Tutarlılık Katsayıları

Faktör	Maddeler	Madde Test Toplam Korelasyonu	İç Tutarlılık Katsayısı
Olumlu Eğilim	M8	.68	.93
	M10	.69	
	M11	.62	
	M12	.69	
	M13	.79	
	M18	.68	
	M21	.82	
	M22	.58	
	M24	.72	
	M26	.84	
	M35	.62	
	M42	.70	
Olumsuz Eğilim	M1	.50	.84
	M27	.61	
	M28	.78	
	M34	.75	
	M36	.55	
	M39	.60	
Davranışsal Eğilim	M2	.69	.85
	M4	.66	
	M25	.66	
	M31	.75	
	M32	.58	
	M41	.52	

Tablo 5'te görüldüğü üzere, iç tutarlılık katsayıları ölçeğin alt boyutlarında sırasıyla .93, .84 ve .85 olarak, ölçeğin tamamı için ise .94 olarak bulunmuştur. Bir ölçeğin güvenilir olarak kabul edilmesi için güvenilirlik katsayısının .70 ve üzerinde olması gerektiği ifade edilmektedir (DeVellis, 2003; Kline, 2011). Ölçeğin tamamı ve alt boyutları için hesaplanan iç tutarlılık katsayısının yeterli olduğu söylenebilir.

Tablo 5'te görüldüğü üzere ölçek maddelerinin madde test toplam korelasyon değerleri olumlu eğilim alt boyutu için .58 ve .84; olumsuz eğilim alt boyutu için .50 ve .78; davranışsal eğilim alt boyutu için .50 ve .75 değerleri arasında değişmektedir. Bir maddenin ölçmek istenen özelliği yeterli olarak ölçebilmesi için madde test toplam korelasyonu değerlerinin .30 ve üzerinde olması gerektiği ifade edilmektedir (Field, 2009). Bu noktada, ölçekte yer alan maddelerin madde test toplam korelasyonu değerlerinin yeterli olduğu ve bütün maddelerin ölçeğin geneli ile orta ve yüksek düzeyde ilişki olduğu söylenebilir.

Her bir ölçek maddesinin ölçülmek istenen özelliğe sahip olan ve olmayan bireyleri ayırt edip etmediğini belirlemek amacıyla, toplam puana göre belirlenen üst%27 (n=68) ile alt %27'lik (n=68)

grupların ortalama puanları arasındaki farkın anlamlılığı için ilişkisiz gruplarda t-testi yapılmıştır. Üst%27 ve alt%27'lik gruplar için belirlenen t değerleri Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6. Üst %27 ve Alt %27'lik Gruplar İçin t Değerleri

Maddeler	Grup	X	S	t	Maddeler	Grup	X	S	t
M8	Alt	4.07	.61	-11.75	M1	Alt	3.86	1.00	-6.81*
	Üst	4.97	.17			Üst	4.82	.57	
M10	Alt	3.63	.71	-9.26	M27	Alt	4.07	.70	-10.30*
	Üst	4.60	.49			Üst	4.97	.17	
M11	Alt	3.71	.77	-10.26	M28	Alt	4.16	.66	-10.47*
	Üst	4.81	.43			Üst	5.00	.00	
M12	Alt	3.85	.80	-11.05	M34	Alt	3.79	.70	-12.12*
	Üst	4.96	.21			Üst	4.92	.32	
M13	Alt	3.60	.83	-11.66	M36	Alt	4.07	.65	-10.61*
	Üst	4.87	.34			Üst	4.95	.21	
M18	Alt	3.35	.88	-10.23	M39	Alt	3.97	.73	-9.11*
	Üst	4.71	.65			Üst	4.94	.49	
M21	Alt	3.54	.82	-13.79	M2	Alt	3.69	.92	-9.38*
	Üst	4.96	.21			Üst	4.82	.38	
M22	Alt	3.21	.82	-8.61	M4	Alt	3.51	.91	-9.83*
	Üst	4.44	.85			Üst	4.73	.48	
M24	Alt	3.81	.70	-12.69	M25	Alt	3.13	.88	-11.83*
	Üst	4.94	.24			Üst	4.61	.55	
M26	Alt	3.53	.74	-16.33	M31	Alt	3.35	.91	-12.09*
	Üst	5.00	.00			Üst	4.81	.40	
M35	Alt	3.46	.87	-13.09	M32	Alt	3.37	.83	-11.99*
	Üst	4.91	.28			Üst	4.75	.47	
M42	Alt	3.91	.64	-12.09	M41	Alt	3.15	.82	-8.42*
	Üst	4.93	.26			Üst	4.29	.77	

*p<0.01

Tablo 6 incelendiğinde üst %27 ve alt %27'lik grupların puan ortalamaları arasındaki farka ilişkin t değerlerinin -6.81 ve -16.33 (p<0.01) arasında değiştiği görülmektedir. Bu bulgular her bir ölçek maddesinin istenen düzeyde ayırt edici olduğunu göstermiştir.

4.Sonuç ve Öneriler

Yapılan araştırmada psikolojik yardım sunan meslek elemanları için “Psikolojik Danışma Yardımı Vermeye Yönelik Tutum Ölçeği” geliştirilmiştir. Yapılan analizlerin sonuçlarına göre ölçek 24 maddeden oluşmaktadır ve üç alt boyuta sahiptir. Alt boyutlar maddelerin içeriklerine göre araştırmacılar tarafından olumlu, olumsuz ve davranışsal boyut olarak adlandırılmıştır. Olumlu eğilim boyutu 12 maddeden; olumsuz eğilim boyutu 6 maddeden; davranışsal eğilim boyutu ise 6 maddeden oluşmaktadır. Ölçek faktörleri, hep birlikte toplam varyansın %59,1'ini açıklamaktadır. Ölçeğin güvenilirliğine ilişkin olarak Cronbach alfa iç tutarlılık katsayılarına bakıldığında ölçeğin tamamı için .94; olumlu eğilim boyutu için .93; olumsuz eğilim boyutu için .84 ve davranışsal eğilim boyutu için .85 olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar ölçeğin kabul edilebilir düzeyde güvenilir olduğunu göstermektedir.

Geliştirilen ölçeğin geçerlik analiz sonuçlarına bakıldığında ölçeğin ölçülmek istenen özelliği ölçmeye hizmet ettiği bu nedenle kabul edilebilir düzeyde geçerli bir ölçme aracı olduğu söylenebilir. Ölçeğin ayrıca ölçtüğü özelliğe sahip olan bireylerle olmayanları ayırt edebildiği sonucuna ulaşılmıştır. Ölçeğin kapsam geçerliğinin belirlenmesinde uzman görüşleri; yapı geçerliğinin belirlenmesinde ise AFA ve DFA kullanılmıştır. Modelin standartlaştırılmış faktör yüklerinin yeterli düzeyde olduğu ve *t* değerlerinin anlamlı olduğu belirlenmiştir. Ayrıca DFA sonucunda elde edilen uyum indekslerinin, veriler ile model arasında kabul edilebilir düzeyde uyum olduğuna işaret etmektedir.

Literatür incelendiğinde psikolojik yardım sürecine ilişkin olarak yapılan ölçek geliştirme çalışmalarının daha çok danışanlara yönelik olduğu görülmektedir. Bu çalışmalara örnek olarak Türküm (1997) tarafından uyarlanan “Psikolojik Yardım Almaya İlişkin Tutum Ölçeği”; Topkaya (2011) tarafından geliştirilen “Psikolojik Yardım Alma Niyeti Envanteri”; Topkaya (2011) tarafından uyarlanan “Psikolojik Yardım Alma Nedeniyle Sosyal Damgalanma Ölçeği”; Acun-Kapıkıran ve Kapıkıran (2013) tarafından geliştirilen “Psikolojik Yardım Aramada Kendini Damgalama Ölçeği”; Sezer ve Kezer (2013) tarafından geliştirilen “Psikolojik Yardım Aramada Yakın Çevre Damgalanması Ölçeği” verilebilir. Psikolojik danışmanlara yönelik geliştirilen ölçekler ise psikolojik danışma sürecine ilişkin olmaktan ziyade bir özelliğe ilişkin olduğu görülmektedir. Bu çalışmalara örnek olarak ise Balcı (2017) tarafından uyarlanan “Okul Psikolojik Danışmanı Öz Yetkinliği Ölçeği”; Akın, Şentürk ve Özçelik (2016) tarafından uyarlanan “Psikolojik Danışman Tükenmişliği Ölçeği”; Kabakçı ve Owen (2013) tarafından geliştirilen “Psikolojik Danışman Roller Ölçeği” verilebilir. Alanyazındaki bu çalışmalardan hareketle psikolojik danışma sürecini yürüten psikolojik danışmanların bu yardımı vermeye yönelik tutumlarını ölçen herhangi bir ölçme aracının bulunmadığı görülmektedir. Öyle ki psikolojik danışma sürecinin etkililiğinde psikolojik danışmanların olumlu tutuma sahip olmasının da önemli bir yerinin olduğu düşünülmektedir. Buradan hareketle geliştirilen ölçeğin, bu tutumu belirleyecek bir araç olması sebebiyle önemli olduğu düşünülmektedir.

Geliştirilen ölçek araştırmacılar tarafından kullanılarak psikolojik yardım veren meslek elemanlarının, psikolojik danışma yardımı vermeye yönelik tutumları ve bu tutumları etkileyen değişkenlerin (ör., tükenmişlik, iş stresi, iş doyumunu v.b.) neler olduğu belirlenebilir. Belirlenen bu değişkenlere dönük olarak psikolojik danışmanların, psikolojik danışma yardımı vermeye yönelik tutumlarını olumlu yönde geliştirmeye dönük olarak eğitim programları geliştirilebilir. Bunlara ek olarak, geliştirilen ölçeğin işverenler tarafından psikolojik yardım verecek personelin seçiminde de kullanılabilmesi düşünülmektedir. Son olarak, bu çalışmada gerçekleştirilemeyen test tekrar test güvenilirliğine ve benzer ölçekler geçerliğine farklı bir çalışmada bakılabilir.

KAYNAKÇA

- Acun-Kapıkıran, N. ve Kapıkıran, Ş. (2013). Psikolojik Yardım Aramada Kendini Damgalama Ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(40), 131-141.
- Akın, A., Şentürk, L. ve Özçelik, B. (2016). Psikolojik Danışman Tükenmişlik Ölçeği'nin Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirliği. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(22), 350-359.
- Anastasi, A. (1988). *Psychological testing*. Mishawaka: MacMillan Publishing Company.
- Anderson, L.W. (1988). Attitudes and their measurement. J.P. Keeves (Ed.). *Educational research, methodology and measurement: An international handbook içinde* (s.421-426). New York: Pergamon.
- Balcı, S. (2017). Okul Psikolojik Danışmanı Öz Yetkinlik Ölçeği'nin Türk kültüründeki psikometrik özellikleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 18 (2), 633-649.

- Comrey, A. L. ve Lee, H. B. (1992). *A first course in factor analysis*. New Jersey: Lawrence ErlbaumAssociates.
- DeVellis, R. F. (2003) *Scale development*. California: Sage Publication Inc.
- Erkuş, A. (2012). *Psikolojide ölçme ve ölçek geliştirme-I: Temel kavramlar ve işlemler*. Ankara: Pegem Akademi.
- Field, A. (2009). *Discovering statistics using SPSS*. London: Sage.
- Ford, R. (2008). African American psychologists' attitudes toward psychotherapy. *Dissertation Abstracts International Section A: Humanities and Social Sciences*, 69 (4-A), 1428.
- Froeschle, J., &Moyer, M. (2004). Justcut it out: Legal and ethical challenges in counseling students who self-mutilate. *Professional School Counseling*, 7, 231-235.
- Gibson, R.L., & Mitchell, M. H. (1995). *Introduction to guidance*. (4th ed.). New York: Macmillan.
- Greenberg, J. ve R. A. Baron (2003). *Behavior in organization: Understanding and managing the human side of organization* (8th ed.). New Jersey: Prentice Hall.
- Hooper, D., Coughlan, J. ve Mullen, M. R. (2008). Structural equation modelling: Guide lines for determining model fit. *Electronic Journal of Business Research Methods*, 6(1), 53-60.
- Hu, L. T. ve Bentler, P. M. (1999). Cut off criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, 6(1), 1-55.
- Hudek- Knezevic, J., Kalebic- Maglika, B. ve Krapic, N. (2011). Personality, organizational stress, and attitudes toward work as prospective predictors of professional burnout in hospital nurses. *Public Health*, 52, 538-549.
- Kabakçı, Ö. F. ve Owen, F. K. (2013). Psikolojik Danışman Rollerini Ölçeği: Bir tarama çalışması. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 1586-1606.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2010). *Günümüzde insan ve insanlar: Sosyal psikolojiye giriş*. (12. Basım). İstanbul: Evrim.
- Kaiser, H. F. (1974). An index of factorial simplicity, *Psychometrika*, 39(1), 31-36.
- Kass, R. A., ve Tinsley, H. E. A. (1979). Factoranalysis. *Journal of LeisureResearch*, 11(2), 120-138.
- Kelly, T. L. (1939). The selection of upper and lower groups for the validation of test items. *Journal of Educational Psychology*, 30, 17-24.
- Kepçeoğlu, M. (2010). *Psikolojik danışma ve rehberlik*. (11. Baskı). İstanbul: Alkım.
- Kline, R. B. (2011). *Principles and practice of structural equation modeling*. New York: Guilford.
- MacCallum, R. C., Browne, M. W. ve Sugawara, H. M. (1996). Power analysis and determination of sample size for covariance structure modeling. *Psychological Methods*.1(2). 130-149.
- Özbay, Y., Yazıcı, H., Palancı, M. ve Koç, M. (1999). Yardım Arama Tutum Ölçeği: Geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. Sözel Bildiri, *V. Ulusal Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Kongresi*, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Özgülven, İ.E. (2002). *Bireyi tanıma teknikleri*. (7. Baskı).Ankara: Sistem.
- Pallant, J. (2016). *SPSS survival manual*. New York: McGraw Hill Education.
- Robbins, S. (1994). *Örgütsel davranışın temelleri*. S. A. Öztürk (Çev.). Eskişehir: Etam.

-
- Sezer, S. ve Kezer, F. (2013). Psikolojik Yardım Aramada Yakın Çevre Damgalaması Ölçeği'nin bir Türk örnekleminde geçerlik ve güvenilirliği. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 46(1), 181-201.
- Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S. (2007). *Using multivariate statistics*. Baston: Pearson.
- Tavşancıl, E. (2006). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. (3. Baskı). Ankara: Nobel.
- Tan, H. (2000). *Psikolojik danışma ve rehberlik: Teori ve uygulama*. (3. Baskı). İstanbul: M.E.
- Thompson, B. (2004). *Exploratory and confirmatory factor analysis: Understanding concepts and applications*. Washington, DC: American Psychological Association.
- Topkaya, N. (2011). *Psikolojik yardım alma niyetinin sosyal damgalanma, tedavi korkusu, beklenen yarar, beklenen risk ve tutum faktörleriyle modellenmesi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Ege üniversitesi, İzmir.
- Türküm, A. S. (1997). *Psikolojik Yardım Almaya İlişkin Tutum Ölçeği'nin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları*. IV. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi'nde sunulan bildiri, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Uğurlu, C.T. ve Usta, H.G. (2016). Demografik özellikler ve tutumun tükenmişlik üzerine yordayıcılık etkisi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(1), 305-318.
- Voltan-Acar, N. (2015). *Grupla psikolojik danışma ilke ve teknikleri*. (11. Baskı). Ankara: Nobel.